

Dobrý odborník dokáže vysvetliť rodičom problém

Dvojstranu pripravila Martina Galátová

Pri vývinových poruchách platí, že čím skôr sa s terapiou začne, tým lepšie sú výsledky. Pretože čím je dieťa mladšie, tým lepšie sa dá robiť špeciálna individuálna terapia a tým menej potom musí dobiehať v rozvoji v porovnaní s normálnymi deťmi svojho veku. Potvrďuje to aj príbeh mamičky Katky.

„Synček sa mi zdal taký spomalený vo všetkom,“ popisuje začiatky Katka. „Stále sme sa však utešovali, že on je jednoducho iný, ako jeho súrodenci, že určite sa všetko časom upraví. Bolo to v decembri, Janko mal vtedy 2 roky, napadol sneh, išli sme sa sánkovať. Starším synom, Jurkovi aj Miškovi sa všetko páčilo, boli natešení, len Janka nič nebavilo, postával pri mne bez slova a bez akéhokoľvek záujmu o okolitý džavot a radosť. Vtedy som sa rozhodla, že treba navštíviť odborníka a zistiť čo sa

s našim Jankom deje“, približuje Katka. „Najprv sme zašli k detskej lekárke. Tá nás poslala k psychologičke. Prišli sme s očakávaním, že sa dozvieme o čo ide a ako máme problém riešiť. Bez vyšetrenia, bez testov, bez akéhokoľvek nasmerovania v priebehu 10 minút sme boli vybavení s konštatovaním: Váš syn je autista. A to bolo všetko. Cítila som, ako sa mi rúca celý svet. Chvíľu sme si pripadali ako úplne bezmocní rodičia, potom zas bezradní, kládli sme si milión

otázok a nevedeli sme, čo ďalej. Po nekonečnom hľadaní informácií sme navštívili Centrum včasnej intervencie. Až tam spravili Jankovi diagnostické testy a dostali sme to, čomu sa hovorí „rada nad zlato“ – vyskúšať terapiu TSMT 1. Rozhodli sme sa pre RATA centrum, čo je terapeuticko-vzdelávacie centrum pre deti s poruchami autistického spektra, ADHD a inými vývinovými poruchami a ich rodiny. V situácii, v akej sme sa ocitli, je vždy dôležité, neraz až rozhodujúce, aký máte prvý dojem

z návštevy u lekára, či terapeuta. Ja som hneď na prvom stretnutí s riaditeľkou centra, pani Muránskou, mala veľmi dobrý pocit. Vysvetlila nám princíp skríningu a následnej terapie, zdôraznila, že rodičia majú v tomto terapeutickom procese mimoriadne náročnú úlohu.

Pre začiatok sme dostali 11 špeciálnych cvikov, ktoré bolo treba s Jankom doma cvičiť pravidelne, štyri razy do týždňa, 30 minút. Prvým bolo desať minútové hojdanie v deke, čo bola vlastne zostava štyroch cvikov. Pri troch deťoch sme si museli vytvoriť novú dennú rutinu. Najvhodnejšie bolo ráno, v skutočnosti to však znamenalo, že sme spolu s manželom museli skôr vstávať, aby sme stihli spraviť všetko potrebné a zladili fungovanie našej päťčlennej rodiny. Nebolo to jednoduché pre nikoho z nás. Aj som na chvíľu zapochybovala o tom, ako také hojdanie môže pomôcť. Ale hneď v ten prvý deň sa mi zdal Janko trochu iný. Taký vylepšený. Neskôr prišli na rad ďalšie, náročnejšie cviky, ktoré sa mu menej páčili, ťažšie spolupracoval. Niekedy sme mali podľa terapie stanovených až 20 cvikov, ale povedali sme si, že keď sme sa už na to raz dali, musíme tomu veriť a hlavne byť dôslední. Už po krátkom čase sme si všimli, že Janko začína byť trochu

veselší a hravejší. A tak sa nám ľahšie pridávali ďalšie náročnejšie cviky, lebo motivácia bola silná. Samozrejme, chodievali sme na pravidelné kontroly do RATA centra. Boli to pre nás veľmi pozitívne chvíle. V niektorých centrách to všetko beží automaticky, len ďalšie dieťa v poradí. V RATA centre to je iné. Dokážu viac precítiť a vžiť sa do role rodiča. Vždy sme dostali cenné rady. Napríklad aj taká zdanlivá maličkosť, ako poradie cvikov, ktoré sme mysleli, že môžeme prispôbovať, sa ukázalo ako veľmi dôležité. Tak sme museli cvičiť presne podľa poradia, lebo všetko v tejto terapii má svoje hlboké opodstatnenie, o čom sme sa za takmer rok a pol mohli presvedčiť. Cvičili sme očný kontakt, spoluprácu s rodičmi, imitáciu, jemnú motoriku, celý súbor špeciálne zostavený pre Jankove potreby.“

Dnes sa rodičia s radosťou sa pozerajú na to, ako vďaka terapii TSMT 1 sa v Jankovi naštartovali všetky zmysly a je oveľa vnímavejší. Dokonca už nie sú potreb-

né ani návštevy u logopedičky. „Janko začal chodiť do škôlky, dobre sa adaptoval,“ hovorí s hrdosťou Katka a dodáva: „Je z neho malý potmehúd. Síce s koncentráciou je to ešte trochu slabšie, ale tých vývinových nedostatkov je oveľa menej. Na prvý pohľad to medzi ostatnými deťmi ani nevidno. Vnímam to ako spoločný úspech RATA centra a nás, rodičov. Ak by som mala cez túto svoju skúsenosť radiť mamičkám, ktoré majú deti s vývinovou odchýlkou, určite by som im odporučila BHRG model v RATA centre. Aj keď je to cesta, ktorá stojí veľa námahy a odriekania pre rodičov, vyžaduje určitú disciplínu a je to beh na dosť dlhé trate, výsledky sa po čase dostavia. Keď sa obzriem späť, hovorím: určite to stálo za to. Prešli sme si dosť náročným obdobím, ale nebojím sa povedať, že nič lepšie sa nám nemohlo stať. Pomohlo nám to správne odštartovať, otvoriť obzory a usporiadať si hodnoty“, dodáva Katka. ◀

FOTO: SHUTTERSTOCK

Rodičia majú veľmi dobrý poplašný systém

FANNI FENYŐSI

Vývinová terapeutka BHRG

Vývinová terapeutka Katalin Lakatos, PhD., odborníčka v oblasti rannej diagnostiky a intervencie u detí s vývinovými poruchami vyše 20 rokov viedla budapeštiansku Nadáciu BHRG. Vyvinula terapeutický model BHRG, ktorý včasnou intervenciou pomáha deťom. Dnes je jej pokračovateľkou dcéra Fanni Fenyősi.

Čo predchádzalo tomu, aby kráčala v maminých šľapajách?

Mala som šťastie, že ma mama ako dieťa so sebou brávala do práce a prišlo mi prirodzené, že pracuje s deťmi s rôznym znevýhodnením, no nepredstavovala som si, že pôjdem tou istou cestou. Ja som študovala rurálny rozvoj a zaujímalo ma vytváranie iniciatív, ktoré by pomohli ľuďom zo znevýhodneného prostredia žiť lepší život. Ku koncu štúdia som sa často zhovárala s mamou o tom, aký vplyv má chudoba na vývin mozgu, ktorý vo veľmi útlom veku stráca šance na rozvoj. Včasná intervencia sa stala mojim hlavným záujmom. Naučila som sa metodiku a začala som

pracovať v nadácii BHRG. To, že nás tak skoro opustila prirodzene upriamilo moje úsilie na zachovanie jej metódy, no stále verím, že raz sa mi podarí uplatniť BHRG model aj pri rozvoji detí, ktoré žijú v chudobe.

Všetkým rodičom, ktorí tušia, že s ich dieťaťom niečo nie je v poriadku, ale nevedia, ako by mu mohli pomôcť, by som chcela povedať, aby sa nevzdávali, pokým nenájdu odpoveď. Rodičia majú veľmi dobrý poplašný systém a všimnú si, že s dieťaťom, s ktorým sú 24 hodín denne niečo nie je v poriadku. Dobrý odborník im má jasne vysvetliť čo jednotlivé problémové symptómy znamenajú a ako ich možno riešiť. ◀

Čo je model BHRG a akým deťom pomáha?

MGR. JANA MURÁNSKA PHD.

riadiťelka RATA o.z.

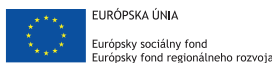
Je to skrínigovo terapeutický model určený pre deti s vývinovými odchýlkami, ktoré nedosahujú míľniky typické pre ich vek, prípadne sa u nich prejavujú príznaky neurovývinových porúch ako je autizmus, ADHD, narušený vývin reči. Škála detí,

pre ktoré je BHRG model určený je veľmi široká a zahŕňa deti s malými odchýlkami vo vývine, ale i s vážnejším zdravotným znevýhodnením. Na základe skríningu nastaví terapeutka pre dieťa individuálny senzomotorický tréning TSMT, alebo skupinový tréning TSMT2. V prípade TSMT je veľkou pridanou hodnotou spolupráca s rodičmi dieťaťa, ktorí pod vedením terapeutky realizujú program doma a raz mesačne prichádzajú na kontrolu pokrokov. Vďaka BHRG modelu dokážeme „posunúť“ množstvo

detí vpred. Čím skôr si všimneme u dieťaťa odchýlky, tým skôr s ním vieme začať pracovať a stimulovať jeho vývin tak, aby dokázalo spolupracovať a samostatne sa učiť.

Kam sa majú obrátiť rodičia ktorí sa rozhodnú vyskúšať model BHRG?

Môžu sa obrátiť priamo na nás v Rata centre, kde poskytujeme aj bezplatné poradenstvo pre rodiny detí so zdravotným znevýhodnením. Viac informácií na www.rata.sk ◀

OPERAČNÝ PROGRAM
LUDSKÉ ZDROJE

Projekt Poradenstvo a osveta pre rodiny detí so zdravotným znevýhodnením ohrozených diskrimináciou sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Projekt realizuje RATA o.z. www.rata.sk